

'Baerne'

Tijdschrift van de Historische Kring "Baerne"

21e jaargang nr. 3 - september 1997

Conimex

De Oosterse keuken thuis.

Slamat Makan – Smakelijk Eten.

Historische Kring Baerne

Postbus 326
3740 AH Baarn
tel. (035) 5430377

Voorzitter

J.G. v.d. Kraats
Torenlaan 34
3743 HH Baarn
tel. (035) 5421000

Algemeen Secretaris

F. Muts-Snel
van Goyenlaan 213
3764 XH Soest
tel. (035) 6012989

Penningmeester

I. Huls-Brandsma
Wittelaan 8
3743 CP Baarn
tel. (035) 5422974

Werkgroep Archeologie

J.W.A.A. van der Laan
Schoener 12
3742 HD Baarn
tel. (035) 5411656

Werkgroep**Omgevingseducatie**

Y. v.d. Akker - v. Laar
Gerard Doulaan 4
3741 RH Baarn
tel. (035) 5417560

Werkgroep Oudheidkamer

R.J.E. Luikinga-Geijtenbeek
Klaproosstraat 15
3742 RA Baarn
tel. (035) 5415724

Werkgroep 'Baerne'

H. Bronkhorst
Eemweg 23
3741 LA Baarn
tel. (035) 5413587

Redactie Baerne

E.J. Heun-ten Holt
H. Bronkhorst
J. Kruidenier
L.J. Stomp
R. Uileman
T. Biemans
Sophialaan 13
3743 CT Baarn
tel. (035) 5422951

Ledenadministratie

N. Kuyt-Smit
v. Wassenaerlaan 16
3742 AH Baarn
tel. (035) 5418065

**Bezoekadres en bezoektijden
Oudheidkamer**

Burgemeester Penstraat tussen
nr.2 en 4. Open op maandagen
van 10 tot 12 uur en van 20 tot
22 uur, maar **niet** op de eerste
maandagavond van de maand
en **niet** op maandagavond in de
maanden juli en augustus.

Contributie

Minimaal f 25,- per jaar voor het
individuele lidmaatschap.

Minimaal f 35,- per jaar voor een
echtpaar of twee samen-
wonenden.

Minimaal f 12,50 per jaar voor
het jeugdlidmaatschap (14 tot
en met 18 jaar).

Bankrek.nr.: 30.47.28.292

Postbankrek.nr.: 41.92.133

Losse verkoop "Baerne": f 5,50
verkrijgbaar bij N. Kuyt-Smit en
Boekhandel Den Boer,
Laanstraat 69, Baarn

Niets uit deze uitgave mag
worden veelevoudigd en/of openbaar
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
microfilm of op welke wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke
toestemming van de redactie.
Het tijdschrift 'Baerne' komt mede tot stand
door Drukkerij Bakker Baarn.

INHOUD

pag.

Een Baarnse eend in een Eemdijkse bijt

2

Pijnenburg, uw gevels rijzen uit de bomen met hun kruinen
Een landgoed uit de zeventiende eeuw

7

Schoolmonumenten in Baarn

16

Verenigingsnieuws

19

Programma

24

EEN BAARNSE EEND IN EEN EEMDIJKSE BIJT

Op de hoek van de Noorderweg en Eemdijk nr. 18 te Eemdijk staat een merkwaardig huisje. Dat moet menige voorbijganger in de loop der jaren al zijn opgevallen. Het past niet in de omgeving van de oude omliggende Eemlandse boerderijen, het is afwijkend van formaat en van architectuur.

Ondanks de verwaarloosde toestand van het huisje, dat de afgelopen vijftig jaar waarschijnlijk geen verfkwest heeft gezien, straalt het nog steeds een zekere voor- naamheid uit.

Deze aan de buitenkant vaalgekleurde, vreemde eend in de Eemdijkse bijt verkeert ondanks dit slechte onderhoud echter nog steeds in een redelijk goede conditie. Het huisje heeft een kubusvorm met een ribbe van ongeveer drie meter. Hierop is een piramidevormig, overstekend dak geplaatst, waardoor een hoogte van ongeveer vijf meter wordt bereikt. In drie zijanten bevinden zich geroede ramen, waarin helaas de meeste ruiten ontbreken. De vierde zijde bevat twee grote, openslaande deuren. Het hele gebouwtje bestaat uit hout, waarschijnlijk afgetapt Amerikaans grenen, een houtsoort, die bijna onverwoestbaar is. Alleen de ongefundeerde onderkant vertoont enkele zwakke plekken. Het dak is nog gedeeltelijk met zink bedekt en heeft aan de onderkant een nog gave, geschulpte daklijst.

De herberg Groeneveld

Maar weinig voorbijgangers zullen echter vermoeden, dat dit interessante huisje uit Baarn afkomstig is. Ooit stond het aan de toen nog smalle Amsterdamsestraatweg, recht tegenover de oude herberg Groeneveld, die thans de 'oudhollandse' naam *Greenfields* draagt. Voorheen heette deze herberg: *De Vier Heemskinderen* en nog eerder *De Kromme Elleboog*. Deze laatste naam was waarschijnlijk te danken aan de kromming in de weg. Groeneveld is altijd een belangrijke herberg geweest. Hier werden de paarden van de postkoets gewisseld en konden de passagiers op hun reis van Amersfoort naar Amsterdam en vice versa, onder het genot van een hapje en een drankje bijkomen van hun vermoeiende reis.

In het begin van de negentiende eeuw deed de postkoets nog ruim vijf uur over de heenreis, terwijl bovendien de vering van de koets vaak veel te wensen overliet en zeker bij slecht weer was zo'n reis bepaald geen pretje.

Door het grote aantal bezoekers was de herberg kennelijk behoorlijk winstgevend. In 1756 kocht Van der Dussen, de eigenaar van kasteel Groeneveld, de herberg. In 1774 werd Pieter Cornelis Hasselaer de nieuwe eigenaar. Hij verhuurde de herberg voor maar liefst f 8.000,- per jaar. Dat was voor die tijd een enorm bedrag, zodat de omzet dan ook groot geweest moet zijn.

De herberg Groeneveld was ook Baarns eerste postkantoor. De post werd afgeleverd door de postkoets aan de postmeester, die waarschijnlijk hier ook woonde. Op het dak van de herberg bevond zich een bel, die met behulp van een touw geluid kon worden om de postmeester, soms midden in de nacht, te waarschuwen.

Functie en datering

Over de functie van het houten huisje zijn de meningen nogal verdeeld. Sommigen noemen het een tolhuis, anderen spreken van een theehuis.

Ook al werd er op deze plek tol geheven, toch was dit gebouwtje waarschijnlijk geen tolhuis. Men is vaak al te gauw geneigd dit soort sterk op elkaar lijkende huisjes uit het begin van de negentiende eeuw tolhuis te noemen. Zo dacht men bijvoorbeeld vroeger, dat het speelhuisje op de hoek van de Praamgracht en de Amsterdamsestraatweg ook een tolhuis geweest was.

Vermoedelijk was het huisje gewoon een dependance van de herberg, waarin men kon schuilen bij barre weersomstandigheden terwijl men op de postkoets stond te wachten en waarin men ook iets kon nuttigen.

Koffieprent van het Logement Groeneveld aan de Amsterdamsestraatweg uit ongeveer 1860. Links zien we het huisje, dat zich thans bevindt aan de Eemdijk nr. 18 te Eemdijk.

Op één van de acht aan Baarn gewijde koffieprenten, die omstreeks 1806 zijn ontstaan, zien we 'ons huisje' links van de weg. Een groep dames en heren zit en staat ernaast, kennelijk wacht het gezelschap op de postkoets uit Amsterdam.

Het huisje zou bovendien nog dienst gedaan hebben om de postzakken, die door de postkoets werden afgeleverd, tijdelijk onder te brengen.

Omdat deze koffieprenten - waarschijnlijk zo genoemd, omdat ze bij de koffie cadeau werden gedaan - uit ongeveer 1860 dateren, moet 'ons huisje' dus in ieder geval ouder zijn. Vermoedelijk werd het omstreeks 1830 gebouwd, architectonisch komt het namelijk sterk overeen met andere bouwsels uit deze periode. Op de prent zien we bovendien, dat de weg reeds is bestraat. Deze bestrating heeft eveneens omstreeks 1830 plaatsgevonden, zodat het niet onmogelijk is, dat 'ons huisje' onmiddellijk na de bestrating is gebouwd.

Het staat vast, dat Jacob van Lennep dit 'wachthuisje' moet hebben gekend. Zou het dan misschien ook niet mogelijk zijn, dat hij bij het schrijven van *Ferdinand Huyck* dit huisje in gedachten heeft gehad als ontmoetingsplaats tussen Ferdinand Huyck en Henriëtte Blaeck. Dat zou dan weer één koepeltje toevoegen aan de vele koepeltjes en Guldenhoven, die er tot dusver genoemd worden.

Het transport

Een foto uit de jaren vijftig. Met behulp van een trekker wordt het huisje op de plaats van bestemming gebracht.

Natuurlijk rijst de vraag, hoe dit bijzondere huisje van de Amsterdamsestraatweg aan de Eemdijk terecht gekomen is?

Dat is een grappig verhaal, waarover de voormalige eigenaar, de landbouwer en graanhandelaar M. Veldhuizen, die in de oude boerderij naast het huisje woont, smakelijk kan vertellen.

Omdat het verkeer over de Amsterdamsestraatweg voortdurend toenam, werd de weg in 1928 verbreed, zodat het huisje moest worden verplaatst. Ook in de jaren vijftig vond een verbreding van de weg plaats, waarbij talrijke bomen en het huisje moesten wijken. Staatsbosbeheer, de toenmalige eigenaar, bood het daarom te koop aan en het vroegere sloopbedrijf, de fa. J. Nijhof, gelegen aan de Jacob van Lennepaan,

werd nu eigenaar. De firma liet het huisje op dezelfde plek staan en bood het vervolgens in de Baarnsche Courant te koop aan.

Omdat de landbouwer M. Veldhuizen uit Eemdijk een groot gezin had, kocht hij het huisje voor f 150,-. Het deed sindsdien dienst als dagverblijf voor dit echtpaar met hun acht kinderen. De aankoop betekende dus de oplossing voor het ruimtegebrek van het gezin in de nogal kleine boerderij.

Het was echter een levensgroot probleem om het huisje van de Amsterdamsestraatweg naar de Eemdijk te vervoeren. Schoorvoetend gaf de Baarnse politie toestemming voor het transport van het huisje met behulp van een vrachtwagen. Gelukkig had de heer Veldhuizen over gebrek aan hulp niet te klagen. Zes potige helpers tilden het bouwsel aan één kant op de vrachtwagen en met behulp van een vorkheftruc volgde ook de achterkant.

Daar stond het gevaarte met een hoogte van meer dan zes meter in wankel even-

Een recente foto van het huisje aan de Eemdijk in verwaarloosde toestand. Eens wachtten hierin de reizigers op de postkoets naar Amersfoort en Amsterdam.

wicht. Stapvoets begaf men zich naar de Eemdijk via Bunschoten. De oude Eembrug vormde het eerste obstakel, dat met succes werd genomen. Veel meer problemen leverden echter de talrijke elektriciteitsdraden, die over de weg hingen. Soms sloegen de vonken van het dak en durfde men het huisje nog nauwelijks vast te houden.

Bij café *De Hoek* aan de Bisschopsweg ging het mis. Hier brak de leiding, zodat het café en half Bunschoten zonder stroom kwamen te zitten.

Die dag bereikte men met veel moeite het terrein van Eemlandia, waar het huisje overnachtte. De volgende dag was het huisje dan eindelijk na opnieuw heel veel geploeter op de plaats van bestemming.

Bij de aankoop ontbraken nog de deuren. Deze werden later echter uit de Praamgracht gevist en alsnog geplaatst.

Toekomst

De geschiedenis en de locatie van dit huisje aan de Eemdijk waren bij veel leden van de Historische Kring *Baerne* al bekend. Ruim vijftien jaar geleden werd door de Kring zelfs pogingen gedaan het in Baarn terug te plaatsen. Omdat de financiële middelen ontbraken, ging dit plan echter helaas niet door.

Onlangs kreeg het huisje een nieuwe eigenaar met een warme belangstelling voor de geschiedenis van dit gebouwtje. Hij is van plan een nauwkeurige kopie te laten maken en is bereid het oude huisje aan de gemeente Baarn te schenken.

Naar wij vernomen hebben is er ook een particulier bereid gevonden de kosten van de restauratie voor zijn rekening te nemen, zodat het naar wij verwachten binnenkort weer in volle glorie binnen onze gemeente te bewonderen zal zijn.

Wij hopen echter, dat dit huisje met zijn rijke geschiedenis, indien mogelijk, ongeveer op zijn oorspronkelijke plek zal worden herplaatst.

J. Kruidenier

Geraadpleegd:

Gaasbeek, F., J. van 't Hof en M. Koenders, *Baarn, geschiedenis en architectuur*, Zeist, 1994

Coppens, Th., *Baanse lusthoven en hun bewoners*, Baarn, 1990

Hooyer Sr., G., *Uit de geschiedenis van Baarn*, deel I, Baarn, 1972

Pluim, T., *Uit de geschiedenis van Baarn*, Baarn, 1932

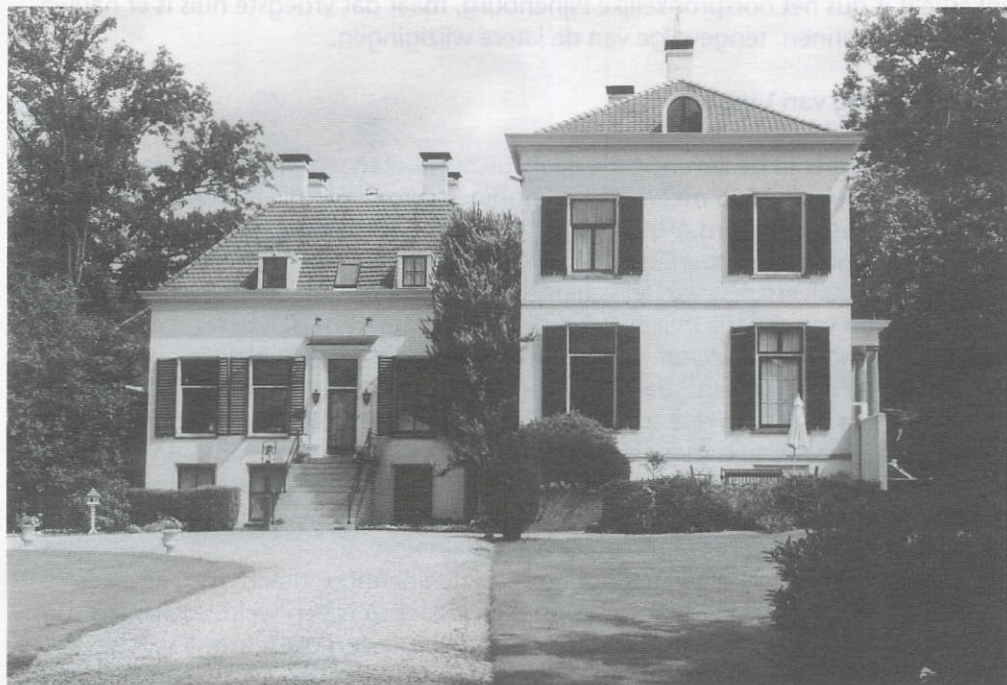
Tromp, H., *Het huys te Soestdijk*, Zutphen, 1987

Fotoarchief Historische Kring *Baerne*

PIJNENBURG, UW GEVELS RIJZEN UIT DE BOMEN MET HUN KRUIJEN EEN LANDGOED UIT DE ZEVENTIENDE EEUW

Verscholen achter hoge sparren en beuken ligt aan de Biltseweg, de weg van Paleis Soestdijk naar Bilthoven, aan de rechterkant, schuin tegenover het Spieghuis, het eeuwenoude landhuis Pijnenburg. De bouwgeschiedenis van dit huis gaat terug tot het midden van de zeventiende eeuw. Al sinds 1860 is het in het bezit van de familie Insinger, die al die tijd ook het uitgestrekte bijbehorende landgoed heeft beheerd. Dit landgoed, voornamelijk bos, heeft een oppervlakte van 340 ha. Het is voor wandelaars, fietsers en ruiters toegankelijk. Het is een van de mooiste Baarnse natuurgebieden.

De tegenwoordige bewoner en eigenaar, Mr. J. H. O. Insinger, is ambassadeur in Madrid en Brussel geweest. Hij woont nu een deel van het jaar in Spanje, waar hij ook een huis heeft. De heer Insinger was zo vriendelijk mij te ontvangen en mij zijn huis en park te laten zien, waarbij ik toestemming kreeg een serie foto's te maken voor ons

Pijnenburg (Voorzijde). Foto: Hans Bronkhorst, zomer 1997

tijdschrift Baerne en voor het Archief van onze Historische Kring. Bij deze gelegenheid heb ik uitleg gekregen over de bouwgeschiedenis, uitgaande van het tegenwoordige uiterlijk van het huis.

Twee huizen

Als je de lange oprijlaan opgaat, kom je, tegenover een groot groen gazon, bij de tegenwoordige ingang, in het linkerdeel van het gebouwencomplex. Het geheel bestaat uit twee huizen, die tegen elkaar aangebouwd en onderling verbonden zijn. Het linker huis is in oorsprong een zeventiende-eeuwse woning, die echter in de negentiende eeuw, en vervolgens nog eens in deze eeuw, ingrijpend veranderd is. We komen de bel-etage van dit oudste huis nu binnen via een fraaie stenen buitentrap, en naast de deur zijn aan iedere kant twee hoge vensters met groene houten luiken. Naast de trap is het souterrain, met nog eens twee vensters aan iedere kant. Op het afgeplatte schilddak, gedekt met dakpannen, zien we twee dakkapellen en vier schoorstenen. (Als die op het dak van het voormalige Baarnse huis Mes Délices). Deze linkerhelft is dus het oorspronkelijke Pijnenburg, maar dat vroegste huis is er nauwelijks in te herkennen, tengevolge van de latere wijzigingen.

Een schepping van Vingboons

Hoe Pijnenburg er in de zeventiende eeuw uitzag, weten we van een fraaie kopergravure in een boek uit 1665 met de bouwkundige scheppingen van de Amsterdamse architect Philips Vingboons. (1608- 1678). Dit groot formaat boek, dat ik te zien kreeg van de heer Insinger, is indertijd uitgegeven door Clement de Jonge in de Amsterdamse Kalverstraat, en het is getiteld: "Gronden en Afbeeldsels der voornaamste Gebouwen van alle die Philips Vingboons geordineert heeft".

Onder de prent met de voorgevel van Pijnenburg staat links: "P. Vingboons, inventor", waarmee gezegd werd, dat Vingboons het ontwerp had gemaakt. We zien op deze prent een gevel van drie traveeën, waarvan de middelste, die hoger is dan de andere twee, bekroond is met een fronton, met een versiering in het timpaan. Deze classicistische gevel doet denken aan die van de Amsterdamse grachtenhuizen die door Vingboons gebouwd werden. Pijnenburgs Vingboonsgevel bevond zich aan de tegenwoordige achterzijde van het oude huis.

In het boek over de werken van Vingboons staat Pijnenburg beschreven als: "Een bequaem Huys met veel Vertrecken daerin, en is zeer sterck en weldeurtimmert. Het is van buyten rondom even schoon" In het boek is ook een plattegrond van het huis afgebeeld.

Vingboons had in 1647 voor de bouw van Pijnenburg opdracht gekregen van Sara de

Wael (1591-1652). Zij was de weduwe van Jacob Hinlopen, een Amsterdamse lakenhandelaar, die ook in koloniale waren deed, en die schepen van Amsterdam is geweest. De gefortuneerde Sara de Wael, die in Amsterdam op de Herengracht woonde, liet Pijnenburg bouwen als een buitenplaats en een zomerhuis, zoals andere rijke Amsterdammers omstreeks die tijd in Baarn buitens lieten bouwen. Toen Sara de Wael in 1652 overleed werd haar zoon Jan Hinlopen, ook schepen van Amsterdam, eigenaar, en het huis is tot 1720 in handen van de familie Hinlopen gebleven.

Een hofdicht van Vos

Op het Pijnenburg van de Hinlopens is door de Amsterdamse dichter Jan Vos (1620-1667), een tijdgenoot van Vondel, een kort hofdicht gemaakt, dat in 1662 werd gepubliceerd in zijn verzamelde werken "Alle de gedichten". Het is een buitengewoon retorisch gezwollen vers, waarin de dichter talrijke goden, als Pomona, Flora, Bacchus, Ceres, Pan en Diana, te voorschijn haalt om dit "landprieel" te prijzen. In zijn

Pijnenburg (Achterzijde) Foto: Hans Bronkhorst, zomer 1997

gedicht spreekt Vos Pijnenburg toe alsof het een persoon is en ieder couplet eindigt met een levensles, of moraliserende uitspraak.

Hij vertelt hoe mooi Pijnenburg is gelegen:

"Uw gevels rijzen uit de bomen met hun kruinen,
en steigeren naar de zon, waar die op 't heerlijkst straalt"
en hij meldt hoe ver je vanuit de bovenste vensters van Pijnenburg kunt kijken:

"Hier ziet men van uw trans het oude Utrecht brallen,
waar 't woeste volk voorheen vergeefs op heeft gewoed.

Ginds nadert Amersfoort, omheind door groene wallen.

Daar doet zich Naarden op, geverfd in burgerbloed".

(In 1572 werd Naarden door de Spanjaarden uitgemoord).

De Hinlopens, die in het stadsbestuur van Amsterdam een zware verantwoordelijkheid hadden, konden op hun buitenplaats Pijnenburg wat op adem komen, of zoals Vos dicht:

"De Hinlopens, door de zorg voor d'onderdanen
Van d'Amstel afgesloofd, verluchten hier 't verstand.
De zorg wordt best verpoosd in schaduwrijke lanen.
Geen zwaarder lasten dan de last van stad en land.
De staatszorg laat zich niet dan voor een tijd bepalen.
Wie anderen dient, moet voor zichzelf ook adem halen".

In 1720 heeft de laatste Hinlopen die het huis in eigendom had Pijnenburg voor f 4750 verkocht aan Everard van Harscamp, secretaris van de stad Utrecht.

Een prent van Cornelis Pronk

In 1731 is een prent verschenen van L.P. Serrurier naar een tekening van Cornelis Pronk (1691-1759), een kunstenaar, uit het tweede kwart van de achttiende eeuw, die naam heeft gemaakt als tekenaar van topografisch natuurgetrouwe tekeningen van kastelen, buitenplaatsen, dorpen en steden, onder meer van Drakenstein en de Vuursche. Op de prent van Pijnenburg herkennen we duidelijk het Pijnenburg van Vingboons. De zomerse voorstelling is verlevendigd met enkele figuren. Links op de voorgrond staat een dame in een lange wijde japon, met naast haar een hondje. Het is wellicht de vrouw van Harscamp. Rechts loopt een jongen langs een heg, waarop zijn schaduw valt. Van Harscamp gaat het landgoed in 1738, voor f 8300, over op Jacob van Dorssen, "Canunnik ter Dom te Utrecht", die het in 1750, met een kleine

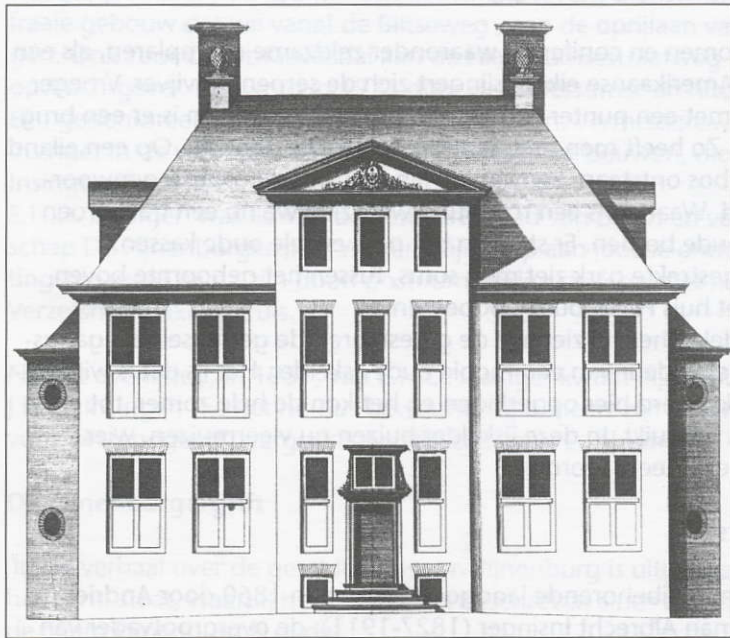
winst, voor f8500, verkoopt aan Hendrik Coenraad Comman, de Intendant van het aangrenzende Soestdijk. Vervolgens doet Comman het in 1763 over aan Elias Augier, die het in 1790 verkoopt aan Mr. Franciscus Henricus Moorrees, Advocaat in den Hove van Holland. (De nieuwe eigenaar krijgt, met het landgoed, het recht op "een gestoelte", een herenbank, in de kerk van de Vuursche). Daarna komt het buiten in 1806 in het bezit van Mr. Nicolaas Henricus Strick van Linschoten, die het in 1810 overdoet aan de heer Tetterode.

Op 3 juli 1810 heeft Lodewijk Napoleon, op weg van Haarlem naar Oostenrijk, op Pijenburg gelogeerd. (Twee dagen tevoren had hij, als Koning van Holland, afstand gedaan van de troon, nadat zijn broer Keizer Napoleon het hem onmogelijk had gemaakt verder te regeren).

Een nieuwe bouwheer

Een gedenkwaardige datum in de geschiedenis van Pijenburg is het jaar 1823. Voor f 24.800 werden het huis en het landgoed verworven door Andries de Wilde (1781-

1865). Hoewel De Wilde toen nog pas tweeënveertig jaar oud was, had hij, als planter in Nederlands-Indië, al een veelbewogen leven achter de rug. (Over zijn overzeese avonturen is door Cora Westland een "vie romancée" geschreven: "De levensroman van Andries de Wilde", een boek dat in de bibliotheek van onze Kring aanwezig is). De Wilde, die voor de wintermaanden een huis in Utrecht bezat, kocht Pijenburg als zomerverblijf.

De voorgevel van Pijenburg in 1647 naar een ontwerp van Philips Vingboons.

Hij had een groot gezin met negen kinderen en hij constateerde dat het zeventiende-eeuwse Pijnenburg te klein was om door zoveel mensen bewoond te worden. Dus liet hij, door de architect Erik Homan, de villa verbouwen en vergroten met een tweede huis, dat haaks op het oude gebouw kwam te staan.

Als we tegenover de ingang van Pijnenburg staan is het het rechter huis. Aan de achterkant van het gebouwencomplex zien we nu nog, hoog in de muur, de eerste steen van 1835. Aan één gevel van dit negentiende-eeuwse huis is een bordes, een open portiek, waarvoor vier zuilen staan met ionische kapitelen. Hier was tot 1914 de hoofdingang.

Andries de Wilde heeft, in de eerste helft van de vorige eeuw, ook voor een nieuwe aanleg van het park van Pijnenburg gezorgd, en hij had daarvoor de Utrechtse tuinarchitect Hendrik van Lunteren aangetrokken. De Insingers hebben dit park later verder verfraaid.

Een wandeling door het park

Met de heer Insinger heb ik een wandeling gemaakt door het park, dat een oppervlakte heeft van 31 ha.

Door een bos met loofbomen en coniferen, waaronder zeldzame exemplaren, als een tulpenboom en vroege Amerikaanse eiken, slingert zich de serpentinevijver. Vroeger kon men over dit water met een punter een tochtje maken. Nu en dan is er een bruggetje om over te steken. Zo heeft men herhaaldelijk een fraaie doorkijk. Op een eiland is een ondoordringbaar bos ontstaan. Een van de lanen is nog door de tegenwoordige eigenaar aangelegd. Waar eens een rozentuin was, zien we nu een fraai groen gazon, omzoomd met oude bomen. Er staan in het park enkele oude kassen.

Wandelend door dit uitgestrekte park ziet men soms, tussen het geboomte boven een vijver, in de verte het huis Pijnenburg opdoemen.

Onder een met gras bedekte heuvel zien we de gerestaureerde gemetselde ingangspoort met een vergrendelde deur van een mooie oude ijskelder. Het ijs dat 's winters uit de vijvers werd gehakt, werd hier opgeslagen en het kon de hele zomer, tot en met september, worden gebruikt. In deze ijskelder huizen nu vleermuizen, wier gedrag door biologen bestudeerd wordt.

De tijd van de Insingers

Het huis Pijnenburg en het bijbehorende landgoed werden in 1860 door Andries de Wilde verkocht aan Herman Albrecht Insinger (1827-1911), de overgrootvader van de tegenwoordige eigenaar. Insinger ontving soms koning Willem III, als die in de bossen kwam jagen.

H. A. Insinger, die Pijnenburg als zomerverblijf bewoonde, was directeur van de Amsterdamse Kanaalmaatschappij, die in 1876 het Noordzeekanaal zou aanleggen. Hij was achtereenvolgens gemeenteraadslid van Amsterdam, lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland en in 's Gravenhage lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Hij woonde 's winters in Amsterdam. Als hij 's zomers op Pijnenburg verbleef, ging hij, vanuit het station Baarn, met de trein naar Amsterdam of Den Haag. Op latere leeftijd, toen hij inmiddels weduwnaar was geworden, is hij in Parijs gaan wonen.

Toen H.A. Insinger in 1911 overleed, bleek hij Pijnenburg te hebben vermaakt aan zijn negentienjarige kleinzoon Edmond H. D. Insinger (1892-1951). Deze nieuwe eigenaar heeft Pijnenburg permanent bewoond., dus ook in de wintermaanden. Hij liet in 1913 en 1914 het huis door de architect J.W. Hanrath verbouwen. De hoofdingang werd van de zuilengevel verplaatst naar de achterzijde van het oudste deel van het huis.

Deze E.H.D. Insinger, de vader van de tegenwoordige eigenaar, heeft niet alleen aan het huis maar ook aan het landgoed veel verbeterd. Zo liet hij in 1917, door de Haagse architect J. A. Cramer een koetshuis, tevens dienstwoning bouwen. Het is dat fraaie gebouw dat we vanaf de Biltseweg, aan de oprijlaan van Pijnenburg, zien liggen. Ook voor Groot-Kievitsdal aan de Hilversumsestraatweg was E.H.D. Insinger de opdrachtgever. Het werd in 1923 door de Hilversumse architect J.H.Slot gebouwd. Een gedenksteen in de muur herinnert daaraan. Vermeldenswaardig is nog dat deze Insinger in de wijk Hees van Soest een school liet bouwen, die nu dan ook de Insingerschool heet.

E.H.D. Insinger was lid van de gemeenteraad van Baarn en voorzitter van het waterschap De Pijnenburgergrift. Wegens zijn hulp aan joodse onderduikers in de bezettingstijd werd hij na zijn dood postuum onderscheiden met het Verzetshedenkingskruis.

Na het overlijden, in 1951, van E.H.D. Insinger kwam Pijnenburg aan diens zoon, J.H.O. Insinger, die het nu dus bewoont. Hij beheert zelf het huis, en hij heeft de zorg voor het landgoed overgedragen aan zijn zoon E.P. Insinger.

De Pijnenburgergrift

In dit verhaal over de geschiedenis van Pijnenburg is uitgegaan van het huis, zoals het er nu staat, waarbij het ontstaan is beschreven sinds de zeventiende eeuw. Maar de naam Pijnenburg is ouder.

Al in 1239 kreeg het Utrechtse Kapittel van Sint Jan van bisschop Otto de Derde verlof een wetering te graven van de venen van de Vuursche naar de Eem, die uit-

mondde op de Zuiderzee. Zo kon in een platboomschuit, een praam, de turf vervoerd worden. Die wetering is omstreeks 1600 verbeterd door "die van Pijnenburgh", Jan van Cuyck en Johan Bol, kennelijk de toenmalige eigenaars van het landgoed. De wetering heet dan Pijnenburgergrift. Om deze historische reden bepleit de tegenwoordige bewoner van Pijnenburg, dat de naam Pijnenburgergrift, die dus al honderden jaren oud is, weer algemeen gebruikt wordt, inplaats van de naam Praamgracht.

Graf in de Vuursche

Op het kerkhof van de Hervormde Kerk in de Lage Vuursche zijn twee grafmonumenten van de familie Insinger. Een grafmonument van 1918 toont een viertal reliëfs met afbeeldingen uit het oude Egypte: geknielde jonge vrouwen met lotusbloemen. J.H. Insinger (1854-1918), die hier begraven ligt, heeft in Egypte gewoond en hij is in Caïro overleden. (Hij was de zoon van Herman Albrecht en de vader van Edmond H. D., maar hij is zelf geen eigenaar van Pijnenburg geweest). Op het andere graf, gedekt met een zwart marmeren steen, zien we het wapen van de familie Insinger: twee zeemeerminnen boven elkaar.

(E.H.D. Insinger, de vader van de tegenwoordige bewoner van Pijnenburg, is niet op het kerkhof van de Lage Vuursche begraven, maar op de Algemene Begraafplaats aan de Wijkampaan in Baarn.)

Aan de Hervormde Kerk werd in 1881, door de toenmalige bewoner van Pijnenburg, H.A. Insinger, een orgel geschonken. Indertijd hebben in de kerk twee herenbanken gestaan voor de bewoners van Pijnenburg: een voor de familie en een voor het personeel. Bij de jongste restauratie van de kerk zijn die banken niet opnieuw geplaatst. De familie is overigens niet hervormd, maar luthers.

Pijnenburg heeft dus een rijke geschiedenis, en we mogen blij zijn dat het huis, het park en het landgoed, na meer dan drie eeuwen, nog bestaan, en dat we in het mooie bos kunnen wandelen.

Hans Bronkhorst

Bronnen:

"Gronden en Afbeedsels der voornaamste Gebouwen van alle die Philips Vingboons geordineert heeft. t' Amsteldam by Clement de Jonge in de Kalver-straat in de gekroonde Konst en Caart- winkel". (Gedateerd 1665).

Gaasbeek, Fred, Jan van 't Hof en Maarten Koenders, *Baarn, geschiedenis en architectuur*, Zeist, 1994.

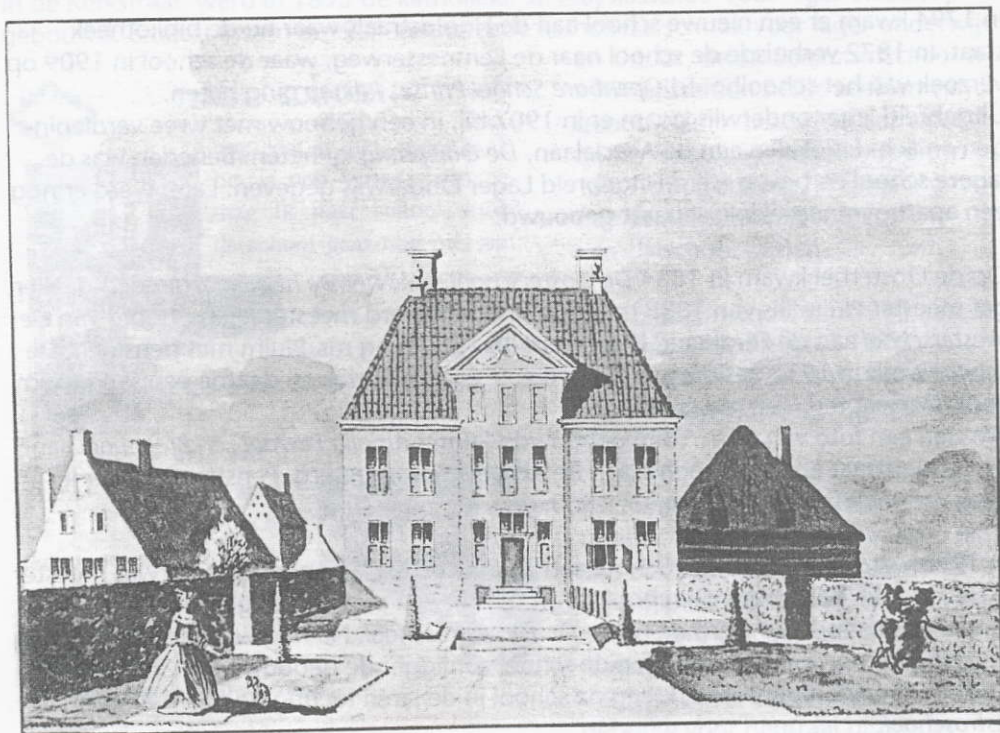
Gelderblom, Arie-Jan, : 'k Wil rijmen wat ik bouw. Twee eeuwen topografische poëzie, Amsterdam, 1994.

Vos, Jan, : *Alle de gedichten*, Amsterdam, 1662

Coppens, Thera, *Baarnse Lusthoven en hun bewoners*, Baarn, 1990.

d' Aulnis de Bourouill, baron J.C., *Chronologische geschiedenis van Baarn*, Deel II, Baarn, 1886. (Manuscript in het Archief van de Historische Kring Baerne)

Westland, Cora: *De levensroman van Andries de Wilde*, Wageningen, z.j.

Pijnenburg met de bijgebouwen in 1731. Een tekening in Oostindische inkt door L.P. Serrurier, naar Cornelis Pronk. (Rijksarchief, Utrecht)

SCHOOLMONUMENTEN IN BAARN

Ze zijn er nog, maar wel vaak verbouwd en uitgebreid tot bijvoorbeeld kantoor of appartement. Soms ook afgebroken zoals *de Oorsprong* en *de Oosterschool*. We hebben het dan over scholen en schoolgebouwen.

De Historische Kring *Baerne* presenteert een boeiende tentoonstelling over de geschiedenis van de scholen in Baarn, in de Oudheidkamer aan de Burg. Penstraat tussen nr. 2 en 4. Op oude foto's uit ons foto-archief staan ze allemaal, de scholen met het personeel en de leerlingen.

Het begon allemaal in 1593 met een schoollokaal in het kostershuis. Een deel ervan ligt nog in de Pekingtuin. Uit een oude oorkonde blijkt dat er in 1606 een schoolmeester werkzaam was.

In 1794 kwam er een nieuwe school aan de Hoofdstraat, waar nu de bibliotheek staat. In 1872 verhuisde de school naar de Eemnesserweg, waar de school in 1909 op verzoek van het schoolhoofd *Openbare School Prinses Juliana* ging heten.

Uitgebreid lager onderwijs kwam er in 1907 bij, in een gebouw met twee verdiepingen en acht leslokalen aan de Acacialaan, *De Oorsprong* geheten. Beneden was de lagere school en boven werd Uitgebreid Lager Onderwijs gegeven. Later werd er nog een apart gymnastieklokaal naast gebouwd.

Op de Oosterhei kwam in 1884 *De Oosterschool*, ook wel *De heischool* genoemd. Hier gaf meester Pluim les van 1886 tot 1904. In 1904 werd meester Pluim hoofd van *De Westerschool* aan de Ferdinand Huycklaan. In 1929 ging mr. Pluim met pensioen. De school werd in 1932 gesloten. Het werd een sigarenfabriek en daarna een showroom voor 'De Scepter', een meubelfabriek.

We zien een foto van de in 1866 gebouwde *Prinses Amalia Bewaar- en Breischool* aan de Schoolstraat en het schooltje aan de Achterstraat (nu Burg. Penstraat) onder leiding van Mejuffrouw Hofman, uit 1860.

In 1910 werd de Hervormde School aan de Spoorstraat geopend. Hoofd was meester P. de Jong. In 1929 werd de school vergroot met een afdeling Uitgebreid Lager Onderwijs en in 1960 werd de naam *Dr. P.V. Astroschool*. Na nog weer een uitbreiding en verbouwing, waarbij het tegen de school aanliggende gebouw van 'Christelijke Belangen' werd afgebroken, kreeg de school in de jaren tachtig de naam *Amalia-Astroschool*.

Op de hoek van de Laanstraat/ Teding van Berkhoutstraat werd in 1881 een *School met den Bijbel* geopend. Ook deze school werd uitgebreid met een U.L.O., in 1908. Er kwamen zoveel leerlingen dat er in 1922 een nieuwe afdeling aan de Dalweg werd geopend onder de naam *Koningin Wilhelminaschool*.

Nog vele jaren heeft het oude schoolgebouw op de hoek van de Laanstraat gediend als verenigingsgebouw, opvang voor leerlingen uit gevorderde scholen in de bezettingstijd en inentingsruimte na de oorlog. In 1969 is het afgebroken om plaats te maken voor het ABN-AMRO bankgebouw.

Aan de Torenlaan stichtte Koningin Anna Paulowna, echtgenote van Koning Willem II, een naaldvakschool: *De Anna Paulowna Naald- en Breischool*. Na een verbouwing in 1931 kreeg het de naam *Koningin Emma Naaldvakschool*.

In de Kerkstraat werd in 1895 de katholieke *St. Aloysius* school voor lager onderwijs gebouwd. Ernaast kwam in 1921 een tweede katholieke school, voor lager onderwijs

en U.L.O., de *St. Bonifacius* school. In 1961 wisselden beide scholen van gebouw en in hetzelfde jaar wordt de *Kennedymavo* gebouwd, die in 1995 is opgeheven. In dit jaar gaan ook de Aloysius school en de Eemdalschool samen.

De *St. Josephs* school van 1961 aan de Maatkampweg heet in 1976 *Eemdalschool*. Daar is nu een kinderopvangcentrum gevestigd: *De Kleine Stad*.

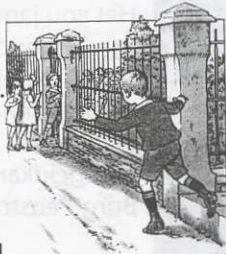
De *Nieuwe Baarnse School*, op 1 september 1908 begonnen in een villa aan de Amaliaaan, kreeg in 1911 een nieuwe school aan de Smutslaan, ook in een villa. Na diverse verbouwingen en uitbreidingen staat daar nu een groot schoolgebouw voor neutraal bijzonder onderwijs met meer dan driehonderd leerlingen.

naar school.

hoe laat is het, moe? –
het is nog vroeg, wim. –
mag ik naar school, moe? –
de school gaat nog niet aan. –
mag ik toch wel
naar het plein? –
wacht nog maar wat. –
toe moe, er zijn er al zoo veel.
hoort moe het wel? –

moe hoort het wel.
want hun huis staat
naast de school.
en moe zegt:
voor-uit dan maar! –
dag moe! –
dag wim! –
en wim gaat naar school.

De eerste bladzijde uit het derde leesboekje van Hoogeveen, Lighthart en Scheepstra, geïllustreerd door C. Jetses, 23e druk 1931

De *Quido de Brèsschool*, nu samen met de kleuterschool *De Springplank*, werd in 1955 geopend aan de Begoniastraat.

Tenslotte *Het Baarnsch Lyceum*, dat ook in een villa begon, in 1919. Het was de villa *Waldheim* op de hoek van de Stationsweg en de Vondellaan. Ook hier was de toeloop zo groot dat er steeds verbouwd en uitgebreid moest worden. Uiteindelijk besloot men een geheel nieuwe school te bouwen. Het nieuwe *Baarnsch Lyceum* werd in 1969 geopend aan de Torenlaan.

De villa *Waldheim* werd afgebroken. In 1976 kwam er een nieuw schoolgebouw voor in de plaats: de christelijke *Waldheimmavo*.

De Aloysiuschool, voorheen de St. Bonifaciuschool, aan de Kerkstraat. Foto J.v.d. Kraats.

Naast de foto's van de genoemde gebouwen zijn er nog de ouderwetse leermiddelen te bekijken.

Ook zijn er leerlingenfoto's, met de namen van de leerlingen op aparte lijsten, op onze nieuwe tentoonstellingsborden opgehangen. Echter niet alle leerlingen zijn ons bij naam bekend, maar wie weet kunt u ons verder helpen.

U ziet er juffrouw Pennewip voor het ouderwetse schoolbord staan; het leitje met de griffelkoker; aan de wanden de oude schoolplaten waar juf of meester zo spannend van kon vertellen.

Het zou jammer zijn als u deze met zorg ingerichte tentoonstelling mist. Tot 31 oktober bent u van harte welkom op maandagen van 10 - 12 uur en van 20 - 22 uur in de Oudheidkamer aan de Burg.Penstraat 2-4.

Bert Stomp

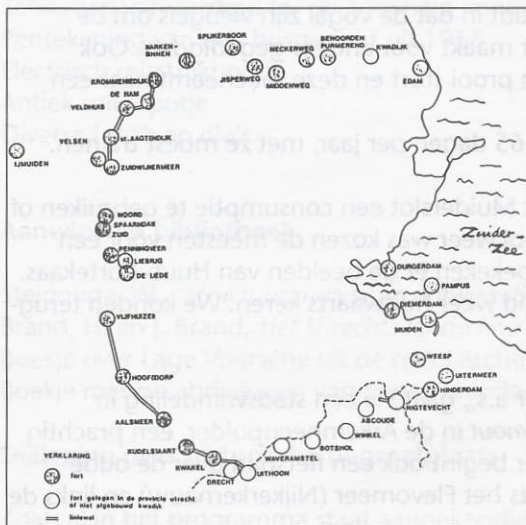
Verslag van de excursie naar Pampus

Zaterdag 24 mei maakten een 25tal van onze leden een uitstapje naar Pampus, het mysterieuze forteiland in het IJmeer. Het fort, waarvan de bouw begon in 1887, is gebouwd op een glaciale plooiing uit de voorlaatste ijstijd. Uit dezelfde ijstijd die de Baarnse stuwwallen heeft gevormd.

De verklaring van het woord Pampus is etymologisch onzeker. Met Pampers heeft het in ieder geval niets te maken. In het fries bestaat het woord pampus, pamps of pampses. Het betekent dikke buik of dikzak.

V.O.C. schepen die, na een lange reis, beladen met specerijen uit Indië terugkwamen, konden de zandbank niet passeren. De lading werd overgeladen. Eind zeventiende eeuw gebruikte men lichters, scheepskamelen genoemd, die de schepen over de ondiepte heen tilden.

Op de ondiepte werd omstreeks 1885 een zandlichaam aangebracht. "En toen kwam er een reus met een pollepel en die drukte daar een kuil in" en daarin werd met specie het fort gebouwd.

De Stelling van Amsterdam met fort Pampus als één van de 42 forten

Na een goed kwartiertje varen legde de boot aan op het eiland. Onze groep werd door een gids opgevangen en we betraden het fort. In 1895 kwam het fort gereed, vertelde onze gids, en werd het onderdeel van een kring van 42 forten in inundatiegebieden, die samen de Stelling van Amsterdam vormden. Nederland voelde zich bedreigd door Pruisen dat zich na de Frans-Duitse oorlog van 1870 zeer machtig toonde.

Wat opviel was de verwaarloosde staat van het geheel. We bekeken de vochtige, koude manschappenverblijven. Allemaal onverwarmd. Aan de zoldering hingen kleine stalactieten, kegeltjes van calciumcarbonaat, ontstaan uit de reactie van vocht met betonspecie.

De toiletten bevonden zich in de buitenlucht, heerlijk fris. We liepen door uitgestrekte gangen, voorzien van schietgaten, naar het midden van het fort en bekeken de indrukwekkende, nu lege, geschutskoepel, waar ooit een enorm Krupp-kanon stond. De kanonnen en andere waardevolle onderdelen van het fort zijn in de 2^e wereldoorlog door de Duitsers weggehaald. De Luftwaffe heeft in die tijd het forteiland ook gebruikt als oefenobject voor hun bommenwerpers en jachtvliegtuigen.

Het fort is alleen tijdens de mobilisatietijd van 1914 - 1918 paraat geweest met 200 man. In vreedetijd werd het fort bewoond door fortwachters.

In 1933 vertrok de laatste fortwachter en werd het fort gedeeltelijk ontmanteld. Toen de Stelling van Amsterdam was voltooid, was de militaire betekenis technisch reeds achterhaald, met name door de ontwikkeling van de brisantgranaat, waar het fort niet tegen bestand bleek.

Eind 1996 is het forteiland, als onderdeel van de Stelling, op de werelderfgoedlijst van de UNESCO geplaatst. Vrijwilligers zijn nu bezig het fort te restaureren.

Na de rondgang door het fort was er geen tijd meer voor een consumptie in het bezoekerscentrum 'Het Scheepskameel'. We moesten de voorlaatste boot, die al klaar lag, terug nemen om op tijd te zijn voor de valkeniersshow.

De jonge valkenier liet zien hoe een havik snel en trefzeker zijn prooi in de vlucht slaat en deze dan op de grond mantelt. Dit houdt in dat de vogel zijn vleugels om de prooi heen slaat en deze aldus onzichtbaar maakt voor andere gegadigden. Ook zagen we hoe een valk zich pijlsnel op zijn prooi stort en deze meeneemt naar een rustige plek om het daar te verorberen.

De valkenier vertelde dat hij iedere dag, 365 dagen per jaar, met ze moest trainen.

Er was daarna nog gelegenheid om in het Muiderslot een consumptie te gebruiken of het kasteel te bezichtigen. Omdat het mooi weer was kozen de meesten voor een wandeling in de kruidhof van het slot en bekeken er de beelden van Huub Kortekaas. Een ieder kon daarna op eigen gelegenheid weer huiswaarts keren. We konden terugzien op een interessante excursiedag.

Onze volgende excursie, op 20 september a.s., gaat via een stadswandeling in Nijkerk, naar het stoomgemaal *Hertog Reynout* in de Arkemheerpolder, een prachtig open poldergebied beoosten de Eem. Hier begint ook een fietspad over de oude Zuiderzeedijk naar Spakenburg, met rechts het Flevomeer (Nijkerkernauw) en links de Arkemheerpolder.

De openheid van deze polder, de hoge grondwaterstand, de afwezigheid van bebouwing en een extensief grondgebruik maken dat hier nog een grote diversiteit aan

weidevogels voorkomt. Ook de bruine- en de blauwe kiekendief, twee bedreigde stootvogels, jagen hier nog.
Helaas wordt dit prachtige poldergebied bedreigd door de oprukkende bebouwing vanuit Amersfoort.

Laat u zich dus de kans niet ontgaan van dit landschap, dat vroeger bemalen werd door de *Hertog Reynout*, te genieten op zaterdag 20 september. U kunt nog mee!

Bert Stomp

Aanwinsten oudheidkamer

2 Jubileum-uitgaven van de Koningin Wilhelminaschool
1 Diep bord
Schoenlepel van Van Hall Nieuwstraat 26
Poederdoosje in medaillon
Afbeelding van Baarn gemaakt van luciferhoutjes
Houten krukje met opschrift Vollenhovenbier
Koopakte van perceel Laanstraat 79 door J. Gleijns, fietsenmaker
Schoenen vervaardigd ter gelegenheid koninklijk huwelijk in 1937
Pentekening van een bosgezicht uit 1916
Electrisch reisstrijkboutje
Antiek suikerpotje
Diverse foto's en dia's

Aanwinsten bibliotheek

Steigenga, W., *Structuuranalyse en ontwikkelingsmogelijkheden van Baarn*
Brand, H. en J. Brand, *Het Utrechts landschap*
Boekje over Lage Vuursche uit de reeks Archeologische Routes in Nederland
Boekje met beschrijvingen van negen wandelingen rond de Lage Vuursche

Dialezing over historische begraafplaats

Zoals al in het programma staat aangekondigd, houdt de heer M. Wagenaar uit Ouderkerk a/d Amstel op dinsdag 7 oktober a.s. een dialezing voor onze vereniging in het cultureel centrum 'De Speeldoos' in Baarn. Aanvang 20.00 uur.
De lezing gaat over de geschiedenis van de Portugese Joden en hun historische

begraafplaats uit 1614. In Ouderkerk liggen ruim 27.000 joden begraven. Opvallend zijn de bijbelse voorstellingen en symbolen op de grafstenen uit de Gouden Eeuw. De ouders van Spinoza; het Joodse Bruidje en vele andere belangrijke personen uit de geschiedenis vonden hier hun laatste rustplaats. Een rondleiding over deze begraafplaats is zeer de moeite waard.

Verslag van de Algemene Ledenvergadering

De Algemene Ledenvergadering van de Historische Kring Baerne werd op 18 maart 1997 gehouden in de verbouwde Speeldoos. Aan de vergadering werd door 41 leden deelgenomen.

In dit korte verslag worden de voornaamste mededelingen en besluiten puntsgewijs vermeld.

- * De voorzitter, J. v. d. Kraats, vraagt de leden hun mening te geven over de nieuwe locatie van de vergadering.
- * Het ledental van de Kring is gestegen.
- * De overleden leden A. van Kouterik en B. Braat zijn in deze vergadering herdacht.
- * De accommodatie van de Kring heet nu *Oudheidkamer van de Historische Kring Baerne*.
- * In de gids *Museum Nederland* zal, met ingang van 1998, onze Oudheidkamer vermeld worden.
- * De opbrengst van de Rommelmarkt 1996 was f 2256,-.
- * Het register op ons tijdschrift *Baerne* over het jaar 1996 is in de Oudheidkamer verkrijgbaar.
- * Ter gelegenheid van de Open Monumentendag, die in 1997 op 13 september wordt gehouden en die in het teken van *De School* zal staan, richt de Werkgroep Oudheidkamer een expositie in met foto's van Baarnse scholen en met een klaslokaaltje in oude stijl. Het Open Huis van de Oudheidkamer van de Historische Kring is in 1997 op 25 en 26 april.
- * De Kring heeft bij de uitgever van het zogenaamde Gele Boek, *Baarn, Geschiedenis en Architectuur*, een lijst met correcties ingediend, met het verzoek een inlegvel met die verbeteringen beschikbaar te stellen.
- * De Kring heeft een nieuwe computer aangeschaft.
- * De notulen van de Algemene Vergadering 1996 worden goedgekeurd, met dank aan de notulist, mevrouw B. Beuken.
- * Voor het eerst zijn er geen afzonderlijke jaarverslagen van de Werkgroepen. Er is één jaarverslag van de secretaris, mevrouw F. Muts. Met dank aan de secretaris wordt dit jaarverslag goedgekeurd.

- * Van een anonieme schenker heeft de Kring een Bijzondere Gift ontvangen van f 15.000.- Dit bedrag wordt gereserveerd voor de viering van ons jubileum in 1999. Het plan is een boek uit te geven.
- * De Kascontrolecommissie constateert dat de administratie in orde is.
- * De contributie blijft (minimaal) f 25. Voor echtparen en samenwonenden is het lidmaatschap (minimaal) f 35.
- * De nieuwe Kascommissie bestaat uit de heren Beuken en Verhoef, met als reserveleden: de heren Van Vugt en Van de Steeg.
- * In het Bestuur van de Kring worden herkozen: Mevrouw I. Huls en de heer J. v.d. Laan.
- * In 1998 zou als agendapunt ingebracht kunnen worden: de vraag hoe vaak een bestuurslid herkiesbaar is.
- * De vergadering besluit de werkgroepen *Archiefonderzoek* en *Interviews en Reportages* op te heffen en de nieuwe werkgroep *Omgevingseducatie* te installeren.
- * Het activiteitenprogramma voor het seizoen 1997-1998 wordt vastgesteld:

In de Blauwe Zaal (No. 4) van de Speeldoos:

- * 7.10.'97 - Dialezing door M. Hagenaar over *De Portugees-Israëlitische begraafplaats in Ouderkerk aan de Amstel*.
- * 24. 2. '98. - Dialezing door J. Ter Bruggen over *Recent archeologisch onderzoek in de Provincie Utrecht*.
- * 24. 3. '98 - Algemene Vergadering
- * 21. 4. '98 - Dialezing door mevrouw C.J.C. Broer uit Utrecht over *Abdijen*, onder andere in Amersfoort

In de Kleine Zaal van de Speeldoos:

- * 18.11. '97 - Dialezing door Thera Coppens over *Willem van Oranje, Maurits en Frederik Hendrik*.
- * 20.1. '98 - Dia's van Oud en Nieuw Baarn door de heren C. v.d. Steeg en T.G.H. Reitsma te Baarn (Nieuwe serie)
- * 9. 2. '98 - Eerste herhaling
- * 17. 2. '98 - Tweede herhaling ('s middags)

Rondvraag:

- * Mevrouw Kuyt vraagt om collectanten voor de Anjercollecte 1997
- * De heer Luikinga doet voorstellen voor een andere vergaderlokatie als: de foyer van de Mariakerk, het zaaltje Oosterkwartier, Brandpunt of Trefpunt.

PROGRAMMA 1997/1998

- * 7 oktober '97: Dialezing door M. Hagenaar over *De Portugees-Israëlitische begraafplaats in Ouderkerk aan de Amstel* (zaal 4)
- * 18 november '97: Dialezing door Thera Coppens over *Willem van Oranje, Maurits en Frederik Hendrik* (kleine zaal)
- * 20 januari '98: Dia's van *Oud en Nieuw Baarn* (nieuwe serie) door de heren C. v.d. Steeg en T.G.H. Reitsma uit Baarn (kleine zaal)
- * 9 februari '98: Eerste herhaling (kleine zaal)
- * 17 februari '98: Tweede herhaling ('s middags aanvang 14.30 uur, kleine zaal)
- * 24 februari '98: Dialezing door J. Ter Bruggen over *Recent archeologisch onderzoek in de Provincie Utrecht* (zaal 4)
- * 24 maart '98: Algemene Ledenvergadering (zaal 4)
- * 21 april '98: Dialezing door mevrouw C.J.C. Broer uit Utrecht over *Abdijen*, onder andere in Amersfoort (zaal 4)

Alle lezingen vinden plaats in Cultureel Centrum *De Speeldoos*, Rembrandtlaan 35 te Baarn. Aanvang 20.00 uur, behalve 17 februari 1998, dan is de aanvang 14 u.30.

APOTHEEK JULIUS

Apothekers: *O.P. Hofkes, E. Hofkes-Dazert
en M.A. Smulders-de Jong*

LAANSTRAAT 26
3743 BG BAARN
TELEFOON (035) 541 24 32

A **G**
ADVIESGROEP
BAARN **B**

*Fiscaal jurist
en
Zakenadviseurs
Eemnesserweg 12
3741 GA BAARN*

*Telefoon:
(035) 542 58 11*

*Telefax:
(035) 542 57 14*

*Privé:
(035) 541 26 26
(035) 621 72 89
(055) 367 03 72*

- * FISCAAL-JURIDISCH ADVIES
- * ADMINISTRATIES
- * BELASTINGAANGIFTEN
- * JAARREKENINGEN
- * BEDRIJFS-ECONOMISCH ADVIES

Maakt u vrijblijvend eens een afspraak, ook 's avonds zijn wij voor u bereikbaar.

EEN PERSOONLIJKE BENADERING STAAT BIJ ONS VOOROP.

Sinds 1886

BOEKHANDEL DEN BOER

Laanstraat 69 - 3743 BC Baarn - Telefoon 541 20 32

Gespecialiseerd
in literatuur,
kunst- en kinderboeken

Historische Kring "Baerne"
t.a.v. archief werkgroep oudheidkamer